בטיחות וגיהות

www.osh.org.il

עלון המוסד לבטיחות ולגיהות

המערכת: רח' מזא"ה 22, ת"א טל. 03-5266476 פקס. 03-5266455

ISSN 0793-2480

• גליון 408 • מאי 2004 • אייר תשס"ד

זכות העובד לדעת

מסירת מידע והדרכת עובדים לגבי הסיכונים השונים בעבודתם והדרכים למניעתם, הם אמצעים יעילים מאוד למניעת תאונות עבודה, פגיעות גופניות, מחלות ואף נזקים לרכוש

האדם העובד הוא המשאב היקר ביותר של מקום עבודתו. הוכח, מעל לכל ספק, שבמקום עבודה אשר בו מתקיימות פעולות הדרכה בנושאי בטיחות בעבודה ושיטות עבודה בטיחותיות - מתרחשות פחות תאונות עבודה ומתגלות פחות מחלות מקצוע, בהשוואה למקומות עבודה שבהם **לא מתקיימות** הדרכה מסודרת ומסירת מידע עדכני בנושאי בטיחות וגיהות.

החוק סילק אי-בהיריות

רשויות החוק קבעו תקנות ייחודיות: **תקנות ארגון הפיקוח על העבודה (מסירת מידע והדרכת עובדים), התשנ"ט-1999**, הכוללות דרישות מוגדרות לגבי מחויבותו של מעביד לעובדיו, בנושא מסירת המידע הבטיחותי והבריאותי, זכותו של העובד לקבל את המידע הנדרש וחובתו להשתמש בו וליישמו בתהליכי העבודה.

לצורך הכנת התקנות הוקמה "יועדת גונן" (1978) שמסקנתה העיקרית: הבסיס ליצירת תנאי פעילות בטוחה הוא המודעות לסיכונים האפשריים הנשקפים לעובדים במקומות העבודה.

מלבד הסיכונים המוכרים, כגון: נפילה מגובה, פציעות מרכיבים נעים וכו' - קיימים סיכונים פוטנציאליים רבים הנובעים מריכוזי אנרגיה, חומרים מזיקים ורעילים, קרינה מסוכנת, גזים, חומרים נפיצים ועוד, שאיתורם וההתגוננות מפניהם מחייבים מומחיות שאינה נחלת הכלל.

הדרכה נאותה, הגברת המודעות לבטיחות בקרב העובדים, התקנת אמצעים להגנה ולאספקת ציוד מגן אישי ופיקוח הולם על היישום והשימוש בכלים הללו, הם המפתח לשמירה על שלומו ובריאותו של כל עובד.

היתרונות שבידיעה

קיימות מספר סיבות שבגללן נמנע מידע מעובדים בדבר הסיכונים הקיימים בסביבת עבודתם:

- המעסיק לא יודע על קיומו של הסיכון;
- המעסיק יודע על הסיכון אך איננו מודע לחובה להעביר את המידע הלאה, לעובדיו.
- המעסיק יודע על קיומו של הסיכון אך לא דואג להעביר את המידע לעובדיו;
- הסיכון ידוע למעסיק רק באופן כללי, והוא לא טורח להשיג מידע מפורט יותר וגם לא דואג להעביר את הידוע לו לעובדיו;
- המעסיק יודע על קיום הסיכון ומוסר את המידע לעובדיו אך גם הוא וגם העובדים אינם יודעים כיצד להתגונן מפני הסיכון וכיצד למנוע אותו;

- העובדים איתרו סיכונים אך אינם מודעים לחובתם למסור למעסיקיהם את הפרטים לגבי הסיכונים הללו;
- העובדים לא קיבלו הדרכה נאותה לגבי האמצעים להגנה על שלומם ובריאותם;

התקנות בדבר מסירת המידע והדרכת העובדים שילקו את אי הבהירות שהיתה קיימת עד לקבלתן, בנוגע לחובותיו של המעסיק וזכויותיהם של העובדים בנושא.

במסירת המידע לעובד, לגבי הסיכונים הקיימים בסביבת העבודה שלו, יש חשיבות רבה.

חשיפה לסיכון שהאדם איננו יודע בכלל על קיומו היא מתכון בטוח לפגיעה בגופו ו/או בבריאותו. עובד אשר מודע לקיומו של סיכון שאליו הוא עלול להיחשף, הודות להדרכה שקיבל, יכול להתגונן מפניו. לדוגמה: הוא לא יתקרב לשולי פיגום שחסר בו מעקה; לא יטבול את ידיו החשופות בנוזל אשר עלול לצרוב את העור; לא ייכנס לחדר אשר הצטברו בו אדים וגזים מסוכנים ללא מסיכה עם מסננים מתאימים ועוד. עובד שאינו מודע לקיומם של סיכונים כאלה ואחרים - לא ינקוט באמצעי הגנה וייפגע. עובד אשר יודע על קיומו של סיכון - ינקוט בכל האמצעים לביטול הסיכון ו/או ישתמש בציוד המגן שסופק לו כדי למנוע מצבים מסוכנים או לפחות למזער נזקים אפשריים.

✓ שלומם ובריאותם של העובדים הם עניינו הישיר של המעסיק.

✓ מילוי דרישות החוק משפיע על ירידת עקומת הנפגעים מתאונות עבודה וירידה במחלות מקצוע.

מספר התאונות והנפגעים משפיע ישירות על התפוקה בכל מקום עבודה וצמצומן מוביל לחיסכון משמעותי בכל מקום עבודה בפרט, ובמשק המדינה, בכלל.

✓ בחישובי עלות-יעילות - זול יותר למלא את הוראות החוק מאשר לממן הליכים מישפטיים לתביעות ולשלם פיצויים לנפגעי תאונות עבודה ומחלות מקצוע.

✓ עמידה בדרישות החוק מונעת הסתבכות עם הרשויות, עונשים, קנסות והשבתת העבודה ע"י רשויות האכיפה.

האם תנאי עבודה לא סבירים הם רשלנות המעסיק

מפעיל עגורן נהרג בנפילה מגשר במשמרת עבודה כפולה

מפעיל עגורן הועסק במשך תקופה ארוכה בעבודות תשתית, שכללו 2 משמרות עבודה רצופות (מהשעה 19.00 ועד לשעה 5.00 לפנות הבוקר של היום שלאחריו). בשעת הפעלת העגורן, כמעט לפני סיום המשמרת, הוא נפל מעל לגשר מגובה 7 מ'. בגלל החשיכה ששררה במקום (3.30 לפנות בוקר) עבר זמן עד שהוא אותר ע"י עמית לעבודה. צוות רפואי שהוזעק קבע את מותו.

תביעתם של בני משפחתו כוללת את שעות העבודה הלא סבירות שבהן נאלץ העגורנאי לעבוד כדי לא לאבד את פרנסתו; היעדר ציוד הגנה מתאים; חוסר בהדרכה לגבי הסיכונים; היעדר תאורה מתאימה; היעדרו של מנהל עבודה באתר ושיטת עבודה לא תקינה במקום.

מכיוון שהנסיבות המדויקות של התאונה לא הובהרו עד למועד הגשת התביעה השאירה לעצמה המשפחה את הזכות לעדכן את התביעה בפרטים, בכל עת.

לקתה במחלה ממארת בעקבות תנאי גיהות לקויים

תנורים לייבוש חומרים כימיים שימשו לחימום מזון

עובדת הועסקה במפעל באחד מהתהליכים להכנת מעגלים מודפסים, שבהם נמרחו חומרים בעלי רעילות על רשתות אשר יובשו בתנור. כעבור שנים התגלתה אצלה מחלת דם ממארת והיא תבעה את מעסיקיה על רשלנות.

לטענתה, החדר שבו התבצעה העבודה היה אפוף עשן ומהתנור נפלטו גזים; העובדים היו עוברים לבניין מרוחק כדי לשאוף אוויר; כמו כן, לא שופקו לעובדים אמצעי מיגון אישיים ולא ניתנה הדרכה בנוגע לסיכונים שבחומרים ובנהלי עבודה בטוחה. העובדים גם נהגו לחמם את ארוחותיהם בתנורים המזוהמים. על התנורים לא הותקנו בזמנו שלטי אזהרה וההנהלה דאגה לתלות אותם במקום רק לאחר מחלתה של העובדת.

בית המשפט קיבל את עמדת התובעת כי הגורם למחלה היא העבודה, שבמהלכה נחשפה לחומרים מסוכנים, וכי המפעל שבו עבדה לא דאג לבריאות עובדיו ונהג כלפיהם ברשלנות. לנפגעת נקבעו פיצויים בסך 2 מיליון ש"ח שיתקזזו מתשלומי הביטוח הלאומי.

רכב החליק ממיתקן הרמה ומחץ את המכונאי

מכונאי רכב נמצא פצוע מתחת לרכב שבו טיפל

מכונאי רכב עסק בטיפול בגחון של מכונית אשר הורמה על מיתקן במוסך. מסיבות לא ברורות הרכב החליק ממקומו ונחת על העובד. הוא נפגע בחזהו והובהל לבית החולים.

תאונה בעבודה גרמה לאין-אונות

עובד תחזוקה שנפגע בראשו מחלק מתכתי שהועף עליו סובל מנזקים פיזיים ונפשיים

העובד שנפגע עזר לאיש תחזוקת מכונות לתקן מעלית תעשייתית במפעל. המיתקן, שהושבת לצורך הטיפול, החל לפתע לפעול והמגן שלו - שפורק - עף ופגע בראשו. הוא איבד את ההכרה והועף לרצפה.

לא הוגשה לו עזרה רפואית במקום, והוא פונה לבית חולים רק כשהורע מצבו. ובנוסף, הוא פוטר מעבודתו כ-5 שבועות לאחר התאונה, כשהיה עדיין בחופשת מחלה.

בעקבות הפגיעה הוא סובל מכאבי ראש עזים, ראייתו נפגמה והוא איבד את כושרו המיני. בנוסף, נפגע כושר הריכוז שלו והתעוררו אצלו בעיות שינה והתמצאות בין יום ולילה. הנפגע לא היה מסוגל לעבוד במשך 3 שנים.

המפעל שבו עבד טוען שהתאונה נגרמה בגלל רשלנותו של העובד.

הכנס ה-11 לבטיחות וגיהות בעבודה בישראל

"יסרך האדם"

בגאריכים:

כל-כך בגייר בשס"ב.

13-12 בחגי. 2004

בארכב הקונגרסים

בניני האומה - ירושלים

שימוש בסמים בטיחות ובריאות

הרשות הלאומית לסמים יחד עם התאחדות התעשיינים פועלים במסגרת פרויקט, לאיתור עובדים המשתמשים בסמים ובסיוע לגמילה - כדי למנוע את הפגיעות הצפויות הן לעובדים והן לארגונים

שימוש בסמים מקשה על תיפקוד תקין במשך שעות רבות לאחר נטילת הסם. השינויים בתגובות הגוף ובמחשבה מובילים לחוסר ריכוז, המוביל לטעויות בביצוע מטלות.

מצב כזה מסכן את האדם הנוטל את הסם וגם את הסובבים אותו - במיוחד בהפעלה של ציוד ומכונות ובשימוש בחומרים מסוכנים. לדוגמה: הפעלה שגויה של מלגזה ע"י עובד שאיננו מרוכז במשימתו עלולה להוביל לתאונה קטלנית.

השימוש בסמים גורם ל:

- שינויים קיצוניים במצב הרוח ובהתנהגות; • עייפות מתמשכת;
- אובדן תאבון וירידה במשקל;
- אובדן זכרון; • חולשה; • אודם בעיניים ועד לדלקות עיניים;
- שיעולים ודלקות בדרכי הנשימה. ועוד.

הפרויקט שמפעילים הרשות למלחמה בסמים והתאחדות התעשיינים במפעלים ובארגונים כולל סדנאות לעובדים בנוגע לסיכונים בשימוש בסמים, היבטי בריאות וההיבט הפלילי.

בעיית הסמים (והאלכוהוליזם) היא כלל עולמית. על פי בדיקה שערכה הרשות הלאומית למלחמה בסמים - כ-250,000 ישראלים משתמשים, ברוב המקרים, בצורה מזדמנת או קבועה, בסמים ה"קלים" (חשיש, מריחואנה ואקסטזי). המשק הישראלי מאבד יותר מ-100,000 ימי עבודה רק בעקבות היעדרויות של עובדים הנוטלים סמים ומתקשים להגיע לעבודה וההפסד הוא כ-20 מיליון ש"ח.

ככה לא בונים חומה!!

התכנון היה טיפ-טופ, כולל מעקה יציב ושילוט נאות. אך - לאן נמלטים כעת בשעת חירום?

אין ברירה:
בחומה חייב להיפרץ נתיב!

המוסד לבטיחות ולגיהות
מרכז המידע

מודיע

- יש לך בעיה או שאלה, אישית או כללית, בתחומי הבטיחות והגיהות?
- אתה זקוק למידע בנושאי בטיחות וגיהות; חומרים מסוכנים מסוימים; מניעת תאונות עבודה?

פנה למרכז המידע במכתב, בדואר אלקטרוני, בפקס או בטלפון – ותיענה.

כל הפניות נשמרות בסודיות והתשובות ניתנות ללא תשלום

(למעט תשובות לייועצים פרטיים, לשמאים ולעורכי דין).

כתובתנו: המוסד לבטיחות ולגיהות, מרכז המידע,
רח' מזא"ה 22 תל-אביב 61010 ת.ד. 1122
טל: 03-5266455 פקס: 03-5266456
דואר אלקטרוני: info@osh.org.il